

Nummer 12 2022

Sveriges ekonomi

Statistiskt perspektiv

Fortsatt tillväxt i ekonomin

**Den personliga inflationen
påverkas av vad som
konsumeras**

**Boendekostnaderna har ökat
mest för småhusägare**

**E-handeln ökade under
pandemin**

SCB

Innehåll

Månadsöversikt oktober 2022	3
Läget i ekonomin	4
Fortsatt tillväxt i ekonomin	4
Fördjupning	8
Den personliga inflationen påverkas av vad som konsumeras	8
Fördjupning	13
Boendekostnaderna har ökat mest för småhusägare	13
Fördjupning	18
E-handeln ökade under pandemin	18
Internationell utblick	21
Dämpad konsumtion tredje kvartalet	21
Indikatorer för Sverige, EU och USA	22

Om Sveriges ekonomi – statistiskt perspektiv

Det huvudsakliga målet med tidskriften är att ge en helhetsbild över ekonomin utifrån den ekonomiska statistiken. Detta kompletteras med fördjupningar inom olika områden samt en internationell utblick.

Publicering sker månadsvis, med ett uppehåll i juli.

Vi tar gärna emot synpunkter och kan hjälpa till med att ta fram data vid behov. Kontakta oss via e-post på ekstat@scb.se.

[SCB:s konjunkturklocka finns här](#). Den ger en interaktiv presentation av konjunkturläget och riktningen i den svenska ekonomin.

Fler diagram med [konjunkturindikatorer finns här](#).

Månadsöversikt oktober 2022

Indikatorer	Jämfört med föregående månad (procent) ¹⁾	Jämfört med motsvarande månad föreg år (procent) ²⁾	Jämfört med föregående månad	Jämfört med motsvarande månad föreg år
BNP-indikator månad	0,7	2,0	+	+
Näringsliv				
Näringslivets produktion	0,2	3,2	●	+
Industrins produktion	0,1	3,1	●	+
Industrins orderingång	-4,0	-7,1	-	-
Tjänsteproduktion	0,3	4,0	+	+
Handel och konsumtion				
Hushållens konsumtion	-0,3	0,0	-	●
Detaljhandelns försäljning	-1,3	-7,7	-	-
Utrikeshandel				
Varuexport ³⁾	0,9	20,9	+	+
Varuimport ³⁾	0,5	26,9	+	+
Priser				
Konsumentpriser (KPIF)	-0,1	9,3	●	+
Producentpriser	-1,5	18,7	-	+
Arbetsmarknad				
Sysselsättningsgrad ⁴⁾	0,0	1,3	●	+
Arbetslöshetstalet ⁵⁾	0,0	-0,5	●	+
Arbetade timmar ⁶⁾	0,2	2,2	●	+

1) Kalenderkorrigerat och säsongrensat (ej för utrikeshandel, priser och arbetsmarknad)

2) Kalenderkorrigerat (ej för utrikeshandel, priser och arbetsmarknad)

3) Löpande priser, okorrigerat. Månadsförändring avser trend.

4) Sysselsättning som andel av befolkningen 15–74 år. Förändring i procentenheter. Månadsförändring baserar sig på säsongrensade och utjämnade data. Årsförändring baserar sig på originalvärden.

5) Arbetslöshet som andel av arbetskraften 15–74 år. Förändring i procentenheter. Månadsförändring baserar sig på säsongrensade och utjämnade data. Årsförändring baserar sig på originalvärden. Symboler anges med omvänt tecken.

6) Arbetade timmar 15–74 år (inklusive sysselsatta utomlands). Månadsförändring baserar sig på säsongrensade och utjämnade data. Årsförändring baserar sig på kalenderkorrigerade data.

Symbolerna betyder:

Ökning (Förändringstal högre än 0,2 procent)

Oförändrat (Förändringstal -0,2–0,2 procent)

Minskning (Förändringstal lägre än -0,2 procent)

Läget i ekonomin

Fortsatt tillväxt i ekonomin

Sveriges BNP steg under tredje kvartalet i år. Det var främst ökade investeringar och lageruppbyggnad som bidrog till detta medan konsumtionen i det närmaste var oförändrad jämfört med föregående kvartal. BNP-indikatorn för oktober visade att ekonomin fortsatte att växa. Hushållskonsumtionen var dock fortsatt dämpad i oktober.

De ordinarie kvartalsberäkningarna för tredje kvartalet som publicerades i slutet av november visade i stort sett samma utvecklingstal som BNP-indikatorn som kom en månad tidigare. Sveriges BNP steg med 0,6 procent jämfört med andra kvartalet, vilket var sjätte kvartalet av de sju senaste med uppgång för BNP.

"Sjätte kvartalet av de sju senaste med uppgång för BNP"

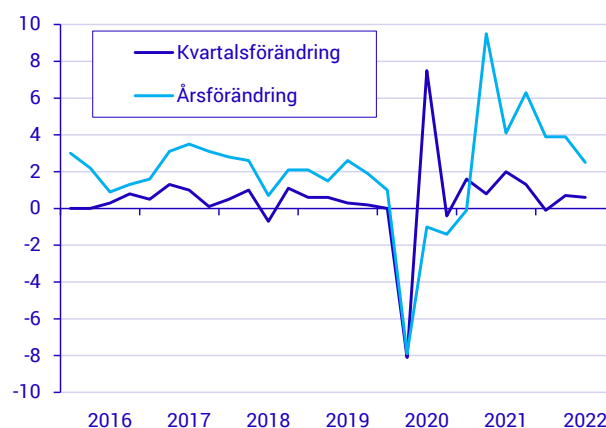
I de ordinarie BNP-beräkningarna finns detaljer kring produktion och användning i ekonomin som inte finns vid BNP-indikatorns publicering. Detaljerna visade att det var investeringar och lager som drog upp BNP medan nettoexporten fortsatt drog ner något samtidigt som konsumtionen planat ut.

Minskad tillväxt i årstakt

BNP-tillväxten var 2,5 procent jämfört med tredje kvartalet i fjol. Det var den lägsta årstillväxten sedan första kvartalet 2021 men samtidigt var det en återgång till mer normala tillväxttal. Under 2021 noterades mycket hög årstillväxt beroende på att den ekonomiska aktiviteten föll 2020 på grund av pandemin.

Lägre årstillväxt

Bruttonationalprodukten. Förändring jämfört med föregående kvartal, säsongrensats respektive förändring jämfört med motsvarande kvartal föregående år, kalenderkorrigerat. Procent

Källa: Nationalräkenskaperna (SCB)

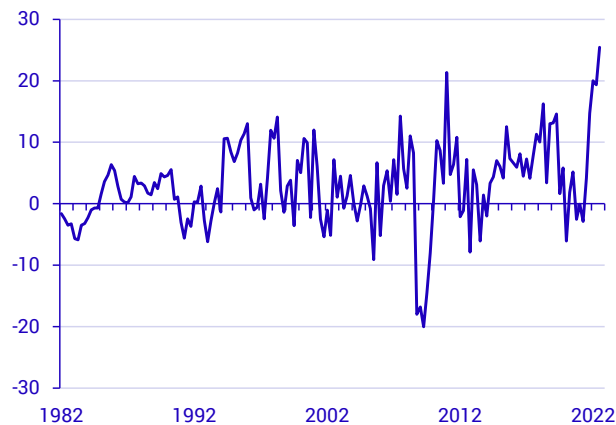
Historiskt stor lageruppbyggnad

Produktionen ökade framförallt inom industrin under tredje kvartalet. Tjänsteproduktionen växte endast marginellt. En betydande del av industrins produktionsökning verkar dock ha hamnat på lager. Normalt sett brukar industrins lager minska under tredje kvartalet men i år var det istället en kraftig uppgång. Det var främst insatsvaror och råvaror som ökade. Även varuhandeln hade en betydande ökning av lagren, vilket det normalt brukar vara under tredje kvartalet. Sammantaget innebär det att tredje kvartalet 2022 hade den högsta lageruppbyggnaden, rensat för säsongeffekter, som uppmätts i nationalräkenskaperna. Tidigare högstanotering var första kvartalet 2011.

"Tredje kvartalet 2022 hade den högsta lageruppbyggnaden som uppmätts i nationalräkenskaperna"

Lagren steg rejält tredje kvartalet

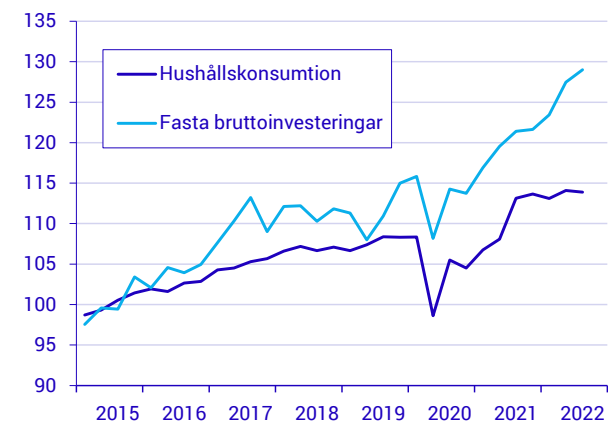
Lagerförändring jämfört med föregående kvartal. Miljarder kronor, 2021 års priser. Säsongsrensade värden

Investeringarna var fortsatt starka

Även de fasta bruttoinvesteringarna bidrog positivt till BNP-uppgången. Investeringarna har haft en mycket stark utveckling de senaste två åren med uppgång sju kvartal i rad. Tredje kvartalet steg de fasta bruttoinvesteringarna med 1,2 procent jämfört med kvartalet innan och främst ökade maskininvesteringarna.

Investeringarna fortsatte öka medan konsumtionen planat ut
Hushållskonsumtion och fasta bruttoinvesteringar. Index 2015=100. Säsongsrensade värden

Hushållskonsumtionen minskade svagt tredje kvartalet och sett över det senaste året är den närmast oförändrad. Inom vissa områden har dock konsumtionen sjunkit. Det gäller exempelvis konsumtion av livsmedel, kläder och möbler.

+1,2 %

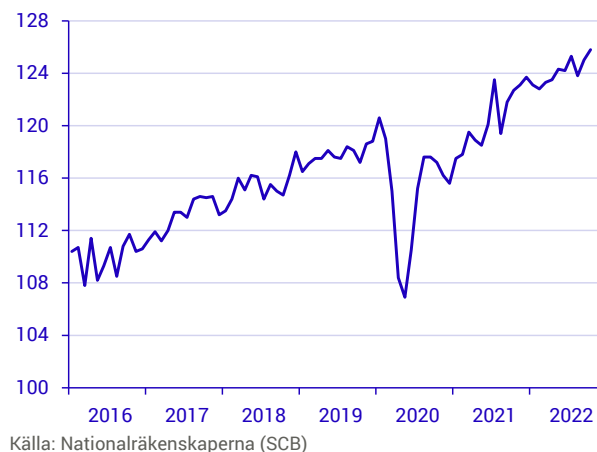
Ökning för fasta bruttoinvesteringar jämfört med andra kvartalet

Nettoexporten gav ett negativt bidrag till BNP för tredje kvartalet i rad då importen fortsatte att växa snabbare än exporten. Det negativa bidraget var dock mindre än både första och andra kvartalet i år. Det var framförallt importen av investeringsvaror som ökade tredje kvartalet.

Fortsatt uppgång för BNP i oktober

Den månadsvisa BNP-indikatorn visade att den svenska ekonomin fortsatte att växa i oktober. Det innebar att den tidigare toppnoteringen från juli passerades med knapp marginal.

BNP-indikatorn steg i både september och oktober
Index 2011=100, säsongsrensade värden

Månadsindikatorerna för produktion och konsumtion rörde sig dock relativt lite i oktober. Produktionen i näringslivet ökade svagt medan hushållskonsumtionen sjönk något.

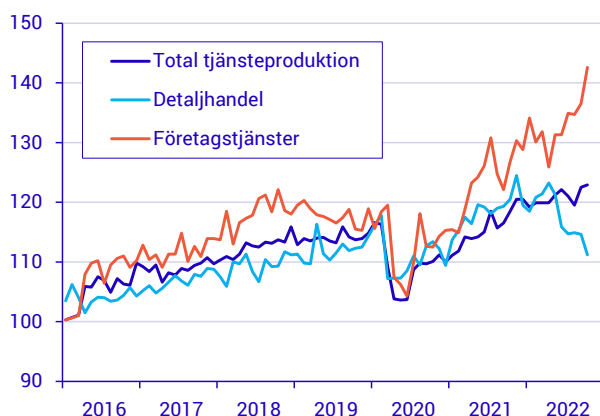
Stora skillnader mellan branscher

Det finns dock stora skillnader mellan olika delbranscher. Exempelvis företagstjänster har gått

starkt under det senaste halvåret och hade en kraftig uppgång i oktober. Denna delbransch består av tjänsteföretag inom juridik, ekonomi, vetenskap och teknik. På den negativa sidan finns främst detaljhandeln där nedgången tog ny fart i oktober efter att ha stannat av i augusti och september.

Företagstjänster går starkt men detaljhandeln svagt

Produktionsvärdeindex 2015=100, säsongrensade värden

Källa: Produktionsvärdeindex (SCB)

Inom industrin går kemi- och läkemedelsbranschen fortsatt starkt medan exempelvis massa- och pappersindustrin minskat produktionen senaste halvåret.

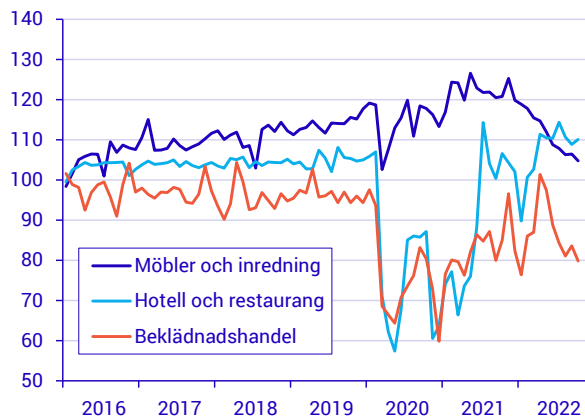
"Företagstjänster har gått starkt under det senaste halvåret"

Hushållskonsumtionen tappar fart

Konsumtionen har tappat fart de senaste månaderna i takt med att inflationen fortsatt uppåt och räntorna höjts. Möbelkonsumtionen har varit på nedgång hela året och fortsatte ner i oktober. Handeln med kläder och skor, här benämnt beklädnadshandel, återhämtades under våren men har därefter återigen minskat. Konsumtionsnivån låg i oktober klart under nivån från innan pandemin. Däremot har hotell och restauranger, som också drabbades hårt under pandemin, klarat sig relativt väl. Nivån är något högre än innan pandemin och har legat stabilt de senaste månaderna.

Nedgång för möbelkonsumtionen

Hushållens konsumtionsindikator. Index 2015=100, säsongrensade värden

Källa: Omsättning inom tjänstesektorn (SCB)

Den största konsumtionsposten för hushållen är dock boendet. Där har nivån varit relativt oförändrad under året men sjönk något i oktober. En förklaring är troligtvis det milda vädret i oktober som bland annat innebär att elförbrukningen minskade.

Dämpat konjunkturläge

I samband med publiceringen av denna tidskrift publiceras även en uppdatering av SCB:s konjunkturklocka. Jämfört med föregående publicering så har samtliga indikatorer uppdaterats vilket innebär värden för oktober och i några fall november för månadsindikatorerna. BNP kvartal har uppdaterats till och med september. Konjunkturklockan indikerar fortfarande att konjunkturläget är dämpat.

Majoriteten av månadsindikatorerna, åtta av tretton, låg i oktober antingen i avmattnings- eller i recessionsfasen, vilket betyder att de har en nedåtgående trend. De flesta indikatorerna har dock relativt små förändringar mot föregående månad och ligger ganska nära sina historiska genomsnitt.

De två indikatorer som sticker ut är fortfarande sällanköpsvaruhandeln och hushållens konfidensindikator som ligger mycket långt under sina historiska genomsnitt och de försvagades ytterligare i oktober. Även hushållskonsumtionen befinner sig nu tydligt i recessionsfasen.

Däremot resulterade det positiva utfallet i BNP-indikatorn i en svag uppgång för trenden, vilket innebar att indikatorn flyttat sig från avmattnings- till expansionsfasen. Nyregistreringen av både person- och lastbilar befinner sig i tydligare återhämtningsfas än i september. Lastbilar är på väg mot expansion.

Konjunkturklockan i oktober 2022

Sammantaget visar bilden att konjunkturen fortsatt är dämpad.

Åtta av tretton månadsindikatorer var på nedgång i oktober medan fem var på uppgång jämfört med september.

Det var fortsatt något fler indikatorer som låg under sin långsiktiga trend än som låg över den, vilket indikerar att konjunkturläget är relativt svagt. Sju av de tretton månadsindikatorerna låg under medan sex av indikatorerna låg över sin långsiktiga trend.

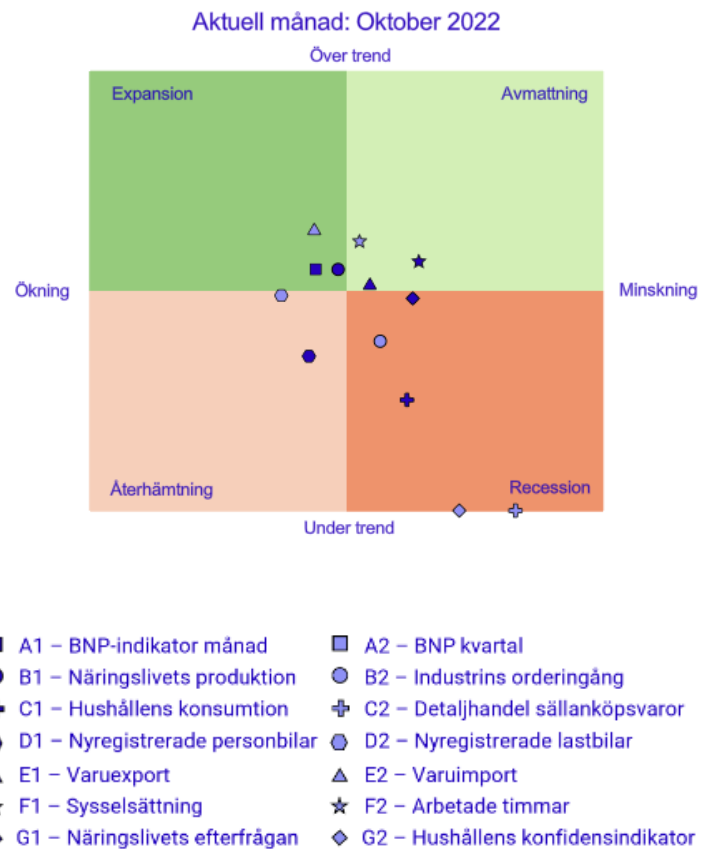
SCB:s konjunkturklocka består av 14 ekonomiska indikatorer, varav 13 uppdateras månadsvis och en uppdateras kvartalsvis.

Konjunkturläget beräknas genom att skatta den kortsiktiga trendens avvikelse från den långsiktiga trenden.

Här kan du läsa mer om [SCB:s konjunkturklocka](#)

I [visualiseringsverktyget](#) kan man följa hur de olika indikatorerna rör sig över tid. Under en konjunkturcykel rör de sig ett varv i konjunkturklockan och passerar då fyra konjunkturfaser.

Åtta av tretton indikatorer på nedgång i oktober

Kontaktperson: Johannes Holmberg 010-479 45 11

Fördjupning

Den personliga inflationen påverkas av vad som konsumeras

Alla känner inte igen sig i de inflationssiffror som SCB redovisar. Det beror på att KPI beräknas utifrån de svenska hushållens genomsnittliga konsumtion av varor och tjänster. I denna artikel jämförs den individuella inflationen för tre fiktiva hushåll. Beräkningarna visar att barnfamiljen boende i villa har en betydligt högre inflationstakt än pensionärsparet som bor i hyresrätt.

Inflation är ett välkänt begrepp för de allra flesta vuxna svenskar. Inflation innebär att pengar tappar i värde över tiden. Du får till exempel inte lika mycket godis för en krona idag som du fick 1984. Hur den

allmänna prisnivån i Sverige utvecklas över tid undersöks av SCB och presenteras i ett sammanvägt index som kallas för konsumentprisindex, förkortat KPI. Varje månad mäter SCB priserna på 100 000-tals varor och tjänster som svenska hushåll konsumerar. Priserna för dessa varor och tjänster utvecklas åt olika håll och med olika takt. En sammanvägning av de olika prisutvecklingarna görs för att få fram en inflationssiffra. Varorna och tjänsterna viktas för att spegla hur stor del de utgör av konsumtionen för ett genomsnittligt hushåll i Sverige. Den officiella inflationssiffran representerar därmed inte hur prisökningarna ser ut för varje enskilt hushåll, utan för de svenska hushållen i genomsnitt. Varje hushåll skiljer sig mer eller mindre ifrån detta.

Denna artikel bygger vidare på en artikel som publicerades i augusti 2021. Den visade hur tre påhittade hushåll lade sina pengar på olika varor och tjänster, vilka hade ökat olika mycket i pris. För varje fiktiv hushållstyp beräknades sedan en individuell inflationssiffra vilken jämfördes med den officiella.

Då inflationen har stigit till höga nivåer under 2022 är det nu dags att se hur prisökningarna har påverkat våra påhittade hushåll och deras egen inflation. Syftet med artikeln är inte att beskriva ett genomsnittligt eller ett medianhushåll, utan att visa på hur prisökningarna under 2022 har påverkat hushållen i olika omfattning. Inte utifrån mesta och minsta påverkan utan utifrån några typhushåll.

De tre fiktiva hushållen är barnfamiljen, singeln samt pensionärsparet. Dessa hushåll ingick i fjolårets artikel, men har här fått lite andra vikter samt en uppdelning på olika boendetyper.

Varje år, i samband med beräkningen av KPI för januari, uppdateras den så kallade "varukorgen". Det innebär att vikterna för de olika produktgrupper som ingår i sammanvägningen justeras med utgångspunkt i mer aktuell information om vad hushållen faktiskt konsumerat. Hushållens konsumtionsutgifter redovisas efter ändamål enligt Classification of Individual Consumption by Purpose (COICOP). Det är en indelning som EU:s statistikorgan Eurostat tagit fram. Konsumtionen delas in i 12 huvudändamål och undergrupperna kan delas in i upp till 150 olika kategorier.

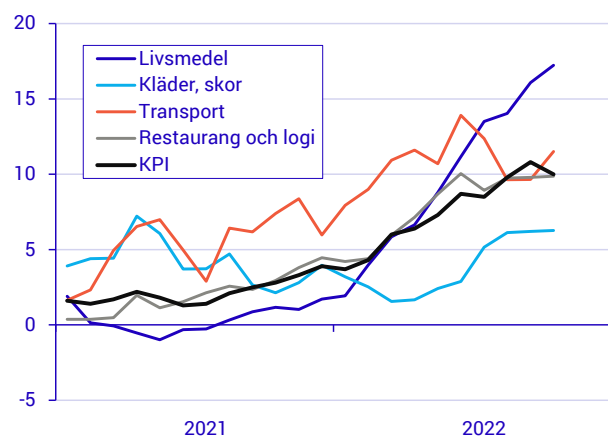
KPI delas in i 12 olika huvudgrupper vilka visas i tabellerna för respektive hushåll. Se faktaruta ovan för mer information om indelningarna.

Varor och tjänster har alla haft olika prisutveckling

Inflationstakten enligt KPI låg i oktober 2022 på 10,9 procent. Livsmedel var den huvudgrupp som hade den högsta prisökningen under oktober på 17,2 procent i årstakt. Lägre prisökningar har det varit på till exempel kläder och skor.

Matkostnaderna ökade mest av alla varugrupper i oktober

Konsumentprisindex, KPI, totalt samt några utvalda varu- och tjänstegrupper, 12-månadersförändring, procent

Källa: KPI (SCB)

Hur den individuella inflationen beräknas

De tre fiktiva hushållens konsumtion visas i kronor i första kolumnen i tabellerna. Den utgår dels ifrån vad Konsumentverket räknat fram som rimliga utgifter och dels utifrån påhittade uppgifter. Utifrån hur mycket hushållet lägger på respektive post har vikter tagits fram. Varje konsumtionsgrupp har sin egen prisutveckling.

Alla poster utom boendeposten är hämtade från KPI:s publicerade prisförändringar för huvudgrupperna. Prisutvecklingen för boendeposten har hämtats från den andra fördjupningsartikeln i detta nummer, "Boendekostnaderna har ökat mest för småhusägare". Den innehåller en uppskattad prisutveckling för olika typer av boenden så som småhus, bostadsrätter och hyresrätter. Då prisökningarna skiftat stort mellan olika boendeformer ger detta en bättre spegling av hur stora prisskillnaderna kan vara mellan olika hushåll.

Dock är alla poster i denna artikel genomsnittliga prisutvecklingar. I verkligheten förekommer det naturligtvis både högre och lägre individuell inflation.

"Livsmedel var den huvudgrupp som hade den högsta prisökningen under oktober på 17,2 procent i årstakt"

Kolumnen "prisutveckling" i respektive tabell skiljer sig därför åt på boendeposten, men är på övriga rader identiska. Vi har beräknat varje typhushålls individuella inflation genom att summera effekten för alla konsumtionsgrupper. Effekten beräknas genom att multiplicera vikten med prisutvecklingen för respektive grupp.

Familjen

I vårt exempel i denna artikel består familjen av två vuxna med två barn i åldrarna 9 och 11 år. Ett av barnen går på fritids. De bor i ett hus med pendlingsavstånd till staden där de jobbar. Familjen har två bilar. De har den medianlön som gällde i Sverige år 2021. För kvinnor låg den på 32 000 och för männen på 34 500 kronor före skatt. De betalar den genomsnittliga kommunalskatten som år 2022 låg på 32,24 procent. Vi har också tagit hänsyn till inkomstbortfall till följd av sjukdom/VAB för familjen. Barnbidragen läggs på barnens egna sparande för framtiden. Mysiga hemmakvällar går före restaurangbesök.

Familjen äter nästan all mat hemma utom lunch på vardagar. Matkostnaden har beräknats utifrån Konsumentverkets framtagna referensvärden för 2023, vilka bättre kan antas representera konsumtionen i oktober 2022 än de framtagna utgifter som togs fram för ett år sedan och avsåg 2022. Utgifter för kläder, mobiltelefon och annat har också hämtats från Konsumentverket. Konsumentverkets beräkningar avseende utgifter för personlig hygien läggs på posten diverse övriga utgifter enligt COICOP-indelningen. Övriga utgifter i tabellen är påhittade.

Familjen lägger stor andel av sin inkomst på mat och boende

En fiktiv familjs inkomst, skatt, sparande samt månatliga konsumtionsutgifter uppdelat på COICOP:s huvudgrupper i kronor, konsumtionsvikt och prisutveckling i årstakt och procent för respektive huvudgrupp samt bidrag till prisutveckling i procentenheter för familjen och KPI, oktober 2022

	Kronor familj	Vikt familj	Prisutv familj	Bidrag familj	Bidrag KPI
Livsmedel	11 230	28	17,2	4,9	2,4
Alkohol och tobak	500	1	3,1	0,0	0,1
Kläder, skor	3 290	8	6,3	0,5	0,3
Boende	10 000	25	22,7	5,7	3,6
Möbler, hus-hållsvaror	3 000	8	15,0	1,1	1,0
Hälso- och sjukvård	300	1	4,9	0,0	0,2
Transport	4 000	10	11,5	1,2	1,5
Post och tele	640	2	0,9	0,0	0,0
Rekreation och kultur	2 500	6	5,0	0,3	0,6
Utbildning	1 000	3	5,1	0,1	0,0
Restaurang och logi	2 000	5	9,9	0,5	0,7
Div övrigt	1 370	3	4,5	0,2	0,3
Totalt	39 830	100		14,5	10,9
Löneinkomst	66 500				
Kommunal-skatt	21 440				
Avdrag lön sjuk/VAB	1 000				
Sparande	4 230				

Källa: KPI (SCB) samt egna beräkningar

Boendeposten skiljer sig mellan hushållen och olika hushåll har olika boenden som i sin tur har haft olika prisutveckling. I genomsnitt har det blivit 23 procent dyrare för småhusägare, 17 procent för bostadsrättsägare och 3 procent för hyresrättsägaren i oktober 2022 jämfört med oktober 2021.

Singeln

Singeln gillar att shoppa kläder och skor samt att träffa sina vänner ute. Hon lägger lite mindre pengar på livsmedel då hon äter ute mer än bara på lunchen. Hon är yngre än familjen och pensionärsparet och har en lägre inkomst än dem. Hon bor centralt i bostadsrätt och cyklar till jobbet. Utseendet är viktigt och hon lägger en del pengar på

frisörbesök och andra skönhetsrelaterade tjänster. Posterna för restaurang och logi samt diverse övrigt är därför högre för singeln än för familjen.

Singeln lägger en stor andel av sin inkomst på kläder och boende

Ett fiktivt singelhushålls inkomst, skatt, sparande samt månatliga konsumtionsutgifter uppdelat på COICOP:s huvudgrupper i kronor, konsumtionsvikt och prisutveckling i årstakt och procent för respektive huvudgrupp samt bidrag till prisutveckling i procentenheter för singeln och KPI, oktober 2022

	Kronor singel	Vikt singel	Prisutv singel	Bidrag singel	Bidrag KPI
Livsmedel	2 000	11	17,2	1,9	2,4
Alkohol och tobak	1 000	6	3,1	0,2	0,1
Kläder, skor	2 000	11	6,3	0,7	0,3
Boende	5 000	28	16,8	4,7	3,6
Möbler, hus-hållsvaror	800	4	15,0	0,7	1,0
Hälso- och sjukvård	100	1	4,9	0,0	0,2
Transport	200	1	11,5	0,1	1,5
Post och tele	400	2	0,9	0,0	0,0
Rekreation och kultur	500	3	5,0	0,1	0,6
Utbildning	0	0	5,1	0,0	0,0
Restaurang och logi	4 000	22	9,9	2,2	0,7
Div övrigt	2 000	11	4,5	0,5	0,3
Totalt	18 000	100		11,1	10,9
Löneinkomst	28 000				
Kommunal-skatt	9 027				
Avdrag lön sjuk/VAB	100				
Sparande	873				

Källa: KPI (SCB) samt egna beräkningar

Pensionärsparet

Pensionärsparet bor i en hyreslägenhet och har inga lån. De uppskattar kultur, god mat och dryck samt resor. De äter inte ute på lunchen, men går på restaurang någon kväll emellanåt. De har en gemensam bil. Pensionärsparet har en lägre inkomst än familjen. För att räkna fram hur mycket de får ut i

pension varje månad har vi utgått ifrån samma medianinkomster som för familjen och därefter använt Pensionsmyndighetens framräknade kompensationsgrad för allmän pension plus tjänstepension för att beräkna en ny nivå. Pensionärsparet har låga utgifter och lägger därför undan en del pengar varje månad till sparkontot. Kapitalinkomster bortser vi ifrån i denna artikel.

Pensionärsparet bor billigt i hyresrätt

Ett fiktivt pensionärspars inkomst, skatt, sparande samt månatliga konsumtionsutgifter uppdelat på COICOP:s huvudgrupper i kronor, konsumtionsvikt och prisutveckling i årstakt och procent samt bidrag till prisutveckling i procentenheter för pensionären och KPI, oktober 2022

	Kronor pens	Vikt pens	Prisutv pens	Bidrag pens	Bidrag KPI
Livsmedel	5 000	19	17,2	3,3	2,4
Alkohol och tobak	3 000	11	3,1	0,4	0,1
Kläder, skor	1 300	5	6,3	0,3	0,3
Boende	4 000	15	2,9	0,4	3,6
Möbler, hus-hållsvaror	300	1	15,0	0,2	1,0
Hälsa- och sjukvård	500	2	4,9	0,1	0,2
Transport	4 000	15	11,5	1,8	1,5
Post och tele	320	1	0,9	0,0	0,0
Rekreation och kultur	5 000	19	5,0	1,0	0,6
Utbildning	0	0	5,1	0,0	0,0
Restaurang och logi	2 000	8	9,9	0,8	0,7
Div övrigt	700	3	4,5	0,1	0,3
Totalt	26 120	100		8,3	10,9
Pensions inkomst	53 840				
Kommunal-skatt	17 358				
Avdrag lön sjuk/VAB	0				
Sparande	10 362				

Källa: KPI (SCB) samt egna beräkningar

Låg individuell inflation för pensionärsparet

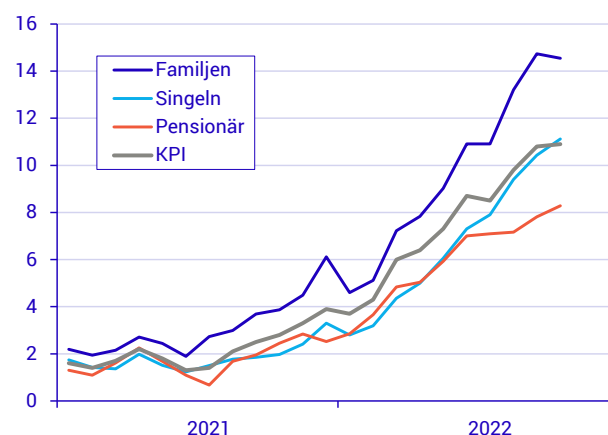
Det typhushåll som i denna artikel hade den högsta individuella inflationen var familjen på 14,5 procent. Det beror på att familjen lägger en stor andel av sin inkomst på mat som har blivit betydligt dyrare jämfört med för ett år sedan. Dessutom bor familjen i villa, en boendeform som i genomsnitt har haft en betydligt högre prisökning än singelns bostadsrätt och pensionärsparets hyresrätt. Både räntor och uppvärmning för småhuset har skjutit i höjden sedan oktober 2021. Lägst inflationstakt har pensionärsparet haft under de senaste månaderna då hyreslägenheten ännu inte sett några betydande hyresökningar.

Pensionärsparet lägger en liten andel av sin inkomst på boende, 15 procent, jämfört med det genomsnittliga hushållet som lägger 25 procent på boendet. Dessutom har hyreskostnaden endast stigit med 3 procent i årstakt i oktober 2022.

Pensionärsparets individuella inflation blev därför bara 8,3 procent i oktober, att jämföra med KPI, den genomsnittliga prisutvecklingen för hushåll, på 10,9 procent.

I diagrammet nedan visas inflationsutvecklingen enligt KPI och den individuella inflationstakten för de olika typhushållen. Dessa inflationstakter är beräknade utifrån vikterna i tabellerna. Vi antar att hushållen lägger lika stor andel av sin konsumtion på de olika konsumtionsgrupperna både 2021 och 2022.

Höga utgifter för mat och boende gav hög inflation för familjen
Konsumentprisindex, KPI totalt samt beräknad individuell inflation för tre fiktiva hushållstyper, 12-månadersförändring, procent

Källa: KPI (SCB) samt egna beräkningar

Utöver boendet har matkostnaderna skjutit i höjden under 2022. Inte minst för barnfamiljerna där konsumtionen av mejeriprodukter kan vara hög. Mjölkspriset har ökat med 32 procent sedan oktober i fjol medan margarinet gått upp 41 procent. Storkonsumenten av kaffe har också sett bättre dagar då uppgången var 42 procent i årstakt i oktober.

Singelns individuella inflation har hållits nere av posten diverse varor och tjänster, där prisuppgångarna på kroppsbehandlingar och hårklippning varit 4–5 procent. Även restaurangbesök samt inköp av kläder och skor har haft en svagare prisutveckling. Pensionärsparets individuella inflation dämpades av svagare prisökning på alkoholhaltiga drycker samt rekreation och kultur.

Typhushållen är påhittade och visar hur den personliga inflationen kan skilja mellan hushåll och i jämförelse med KPI. Dock är det fiktiva hushåll och dessa exempel säger inget om hur det faktiskt ser ut mellan olika hushåll i Sverige. Man kan dock konstatera att de hushåll som lägger en stor andel av sin inkomst på mat och som bor i hus med höga lån och direktverkande el har haft höga prisökningar sista året. Bland de med höga boendekostnader finns naturligtvis både familjer, singlar och pensionärer.

Kontaktperson: Caroline Ahlstrand 010-479 43 33

Beräkna din personliga inflation

Nu finns ett nytt verktyg framtaget där du kan räkna fram din egen inflation utifrån hur mycket du själv konsumerar på olika varor. Verktyget kallas Minflation och du hittar det här: [Minflation \(scb.se\)](https://www.scb.se/minflation)

Löneinkomsten i artikeln baseras på [Medianlöner i Sverige \(scb.se\)](https://www.scb.se/medianloner).

För att beräkna pensionsinkomsten användes faktisk kompensationsgrad för allmän pension och tjänstepension för år 2020. Inkomstgrupperna är medelinkomst för man respektive kvinna. Kompensationsgraden har multiplicerats på medianlönen som nämns ovan. [Nyblivna pensionärs pension i genomsnitt 75 – 86 procent av lönen \(Pensionsmyndigheten\)](#)

I denna artikel har ingen hänsyn tagits till kapitalinkomster.

I denna artikel har vi använt Konsumentverkets framtagna kostnader för hushållskonsumtionen som underlag för att ta fram rimliga kostnader för våra fiktiva hushåll. Konsumentverkets beräkningar utgår ifrån hushållens grundläggande behov av varor och tjänster oberoende av inkomster. De poster som beräknats utifrån Konsumentverkets bedömningar är Livsmedel, Kläder och skor, Post och tele samt diverse övrigt. Beloppen ska spegla rimlig konsumtionsstandard, det vill säga varken existensminimum eller överflödeskonsumtion. [Hushållskostnader per månad \(konsumentverket.se\)](https://www.konsumentverket.se/hushallskostnader-per-maanad)

Den genomsnittliga skattesatsen på 32,24 procent består av skattesatsen för kommuner och skattesatsen för regioner år 2022. [Den totala kommunala skattesatsen minskar med 3 öre i genomsnitt nästa år \(scb.se\)](#)

Fördjupning

Boendekostnaderna har ökat mest för småhusägare

Under 2021 och 2022 har boendekostnaderna ökat markant för många hushåll. Framförallt är det småhusägare som har drabbats. Stigande elpriser och ökade räntor är de främsta faktorerna bakom uppgången för boendekostnaderna. Främst är det i de två södra elprisområdena som elpriserna ökat, men de hushållen har samtidigt de högsta disponibla inkomsterna.

Svenska hushåll har under det senaste året fått kraftigt höjda kostnader då mycket av det vi köper har ökat i pris. I december 2021 steg elpriset kraftigt och i januari 2022 ökade drivmedelspriserna. Under

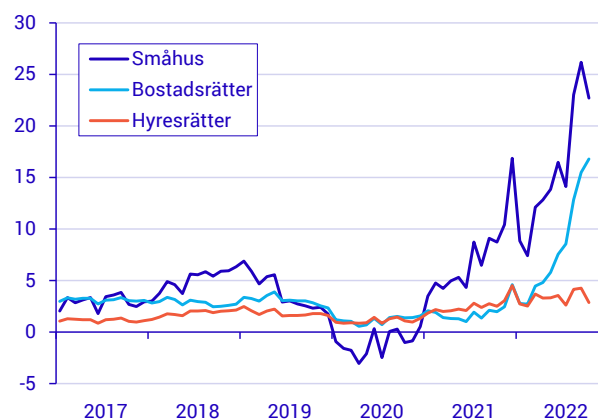
våren blev uppgången i konsumentpriser bredare då många varor och tjänster ökade i pris. De flesta hushåll är drabbade av den höga inflationen, men det har samtidigt varierat stort mellan hushåll. Något som har bidragit mycket till det enskilda hushållets prisökningar senaste året är den geografiska hemvisten samt typ av boende och typ av uppvärmning.

Konsumentprisindex, KPI, visar svenska hushålls genomsnittliga prisutveckling. Måttet finns inte nedbrutet på regioner utan visar endast prisutvecklingen i Sverige som helhet. I denna artikel har skattningar gjorts för att redovisa boendeposten i KPI uppdelat på boendeform. Dessutom visas disponibel inkomst för de olika boendeformerna och även elprisområde.

Den sammanvägda utvecklingen för svenska hushålls boendekostnader steg i genomsnitt med drygt 10 procent i årstakt för perioden januari till oktober 2022. Största ökningen av boendekostnaderna hade småhusägarna, med i genomsnitt knappt 16 procent för perioden. Det kan jämföras med drygt 8 procents prisökningar för boendeposterna relaterade till bostadsrättsboende och drygt 3 procents ökningar av boendeposterna relaterade till boende i hyresrätt.

Småhusägarna har fått rejält höjda boendekostnader

Konsumentprisindex, delmängd boendeposten (COICOP 04), årstakt, procent

Källa: KPI (SCB) samt egna beräkningar

I den produktgruppsindelade redovisningen av KPI är de största kategorierna hänförliga till småhus med äganderätt: räntekostnader egna hem, avskrivningar, elström egna hem, kommunal

fastighetsavgift, reparationer av varor, vatten och avlopp, försäkringsavgifter och renhållning. För boende i bostadsrätt är det kategorierna månadsavgift, räntekostnader, inre reparationer samt el som påverkar den totala boendekostnaden mest. För boende i hyresrätt är det främst månadshyra och hushållsel som påverkar de totala boendekostnaderna.

Högre elanvändning i småhus

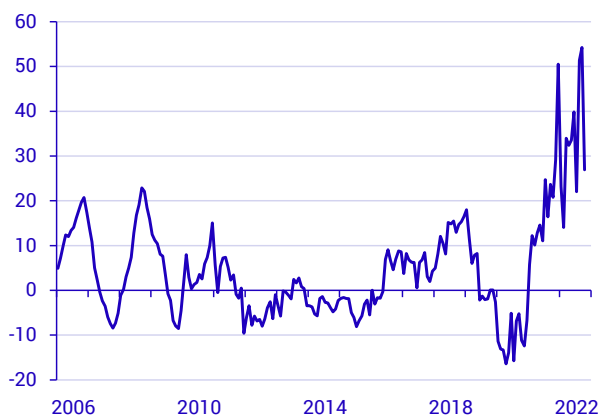
Elanvändningen är en betydande post i hushållens boendekostnad. Med elanvändning menas både hushållsel och el till uppvärmning. I genomsnitt konsumerar hushåll boende i småhus mest el. Dessa hushåll påverkas därmed mer av de ökade elpriserna än hushåll som bor i lägenheter i flerbostadshus som i genomsnitt har lägre elförbrukning.

Höga elpriser under 2022

Elpriserna var tillsammans med de ökade räntekostnaderna för boende de faktorer som främst bidrog till de höga boendekostnaderna för hushållen under året. Prisutvecklingen för elen, mätt i årstakt, var 33 procent i genomsnitt under perioden januari till oktober 2022. Det kan jämföras med åren 2005 och 2021 då elpriset i genomsnitt ökade med tre procent per år, dock med en viss variation mellan åren.

Kraftiga prisökningar på el under 2022

Konsumentprisindex, varugrupp el (COICOP 04.5.1), årstakt, procent

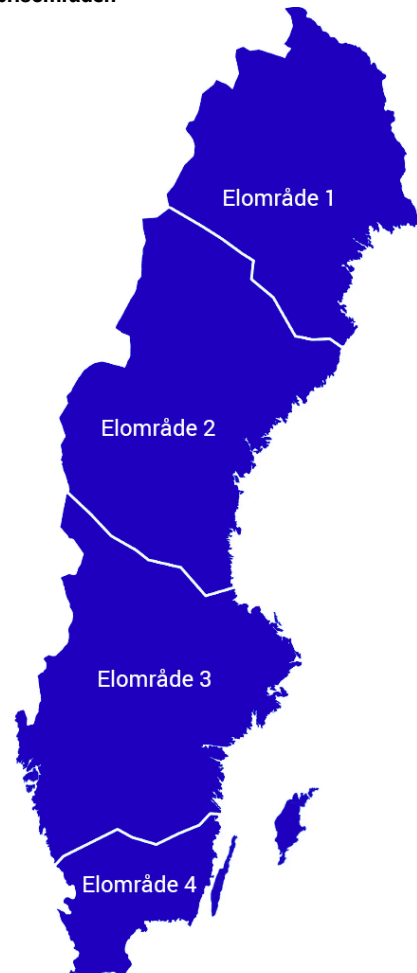

Källa: KPI (SCB)

Nedbrutet på elprisområden är det i elprisområde 3 och elprisområde 4 som priserna stigit mest under året. Det har även skett ökningar i elprisområde 1,

samt i elprisområde 2 men inte i lika stor omfattning som i de södra elprisområdena.

Sveriges elprisområden

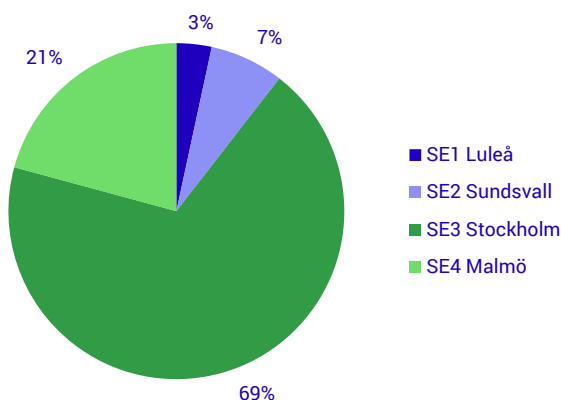

Källa: Svenska kraftnät

Elprisområde 3 har flest hushåll

I Sverige finns 4,8 miljoner bostadshushåll. Majoriteten, eller 69 procent, av hushållen bor i elprisområde 3 där både Stockholm och Göteborg ingår. I elprisområde 4 i södra Sverige bor 21 procent av hushållen. Elprisområde 3 och 4 har högre elpriser vilket främst beror på att det där efterfrågas mer el än det produceras. Det omvända gäller i elprisområde 1 och 2 i norra Sverige. Där bor dock endast tio procent av Sveriges befolkning.

Majoriteten av alla hushåll bor i elprisområde 3 Andel hushåll per elprisområde, procent

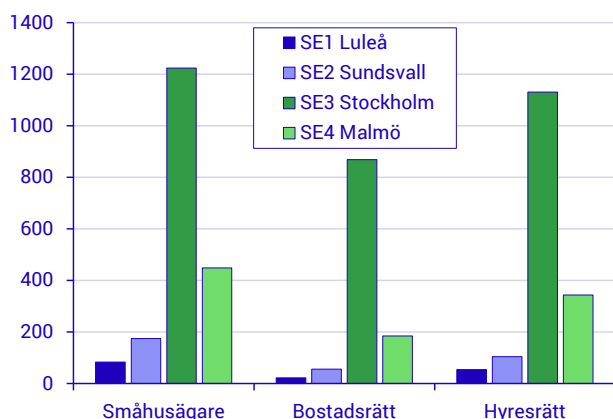

Källa: Källa: FASIT (SCB) samt Svenska kraftnät och egna beräkningar

Småhusägare i elprisområde 3 den största gruppen

I diagrammet nedan redovisas fördelningen mellan bostadstyper och elprisområde. Där framgår det att småhus med äganderätt är den vanligaste boendeformen i samtliga elprisområden. Till småhus räknas villor, parhus, kedjehus och radhus. Fördelat mellan småhus och boende i flerbostadshus (både bostadsrätt och hyresrätt) så är det dock fler hushåll som bor i flerbostadshus sammantaget än i småhus. Dock är det vanligare med singelhushåll i lägenhet och större familjer i småhus, så hur fördelningen på individnivå ser ut mellan boendeformerna säger denna artikel inget om.

Över 1,6 miljoner hushåll bor i småhus i elprisområde 3 och 4 Antal hushåll fördelat på boendeform och elprisområde, tusental

Källa: FASIT (SCB) samt egna beräkningar

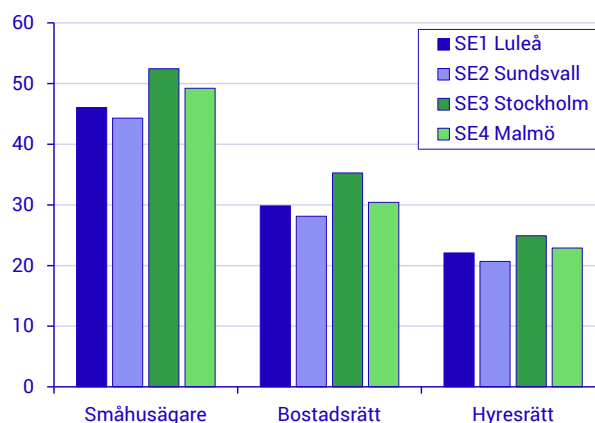
Hur ser då inkomsterna, det vill säga en betydande del av förutsättningarna, ut för hushållen i de olika

elprisområdena och boendekategorierna för att möta de ökade elpriserna?

Högst inkomster har småhusägare i elprisområde 3

De högsta inkomsterna för småhusägare finns i elprisområde 3. Där är medianen för den disponibla inkomsten per bostadshushåll 52 000 kronor i månaden. Det är några tusen mer än medianen för småhusägare i elprisområde 4. Gruppen med lägst medianinkomst är boende i hyresrätt i elprisområde 2.

Högsta inkomsterna har småhusägare i elprisområde 3 Disponibel inkomst per bostadshushåll och elprisområde, medianvärde i tkr per månad

Källa: FASIT (SCB) samt egna beräkningar

De redovisade inkomsterna tar inte hänsyn till hur många som bor i varje hushåll utan redovisas oavsett för att ge ett mått på den totala inkomst respektive bostadshushåll har att röra sig med. I den traditionella analysen av inkomstfördelning och ekonomisk standard används oftast måttet disponibel inkomst per konsumtionsenhet, men här analyseras hushållens totala inkomster och därmed betalningsförmåga för att möta just de ökade kostnaderna för boendet.

Flest hushåll med relativt låga inkomster i hyresrätter i elprisområde 3

I grupper med höga medianvärden kan det ändå vara många hushåll med relativt sett låga inkomster. Speciellt i elprisområde 3 där cirka 70 procent av befolkningen bor är det många hushåll till antalet med relativt sett låga inkomster.

I Sverige är den framskrivna disponibla medianinkomsten per bostadshushåll 423 000 kronor efter skatt 2022, det motsvarar drygt 35 000 kronor i månaden, ej viktat efter konsumtionsenheter. Ett mått på hur många som har en låg ekonomisk standard är att studera hur många hushåll som ligger under 60 procent av medianinkomsten. Detta är ett vanligt mått i de traditionella inkomstfördelningsanalyserna. Det innebär att hushållsinkomsterna som ligger under 60 procent hamnar på relativt låga inkomster på 253 800 kronor för helåret och 21 150 kronor i månaden enligt de framskrivna resultaten för 2022.

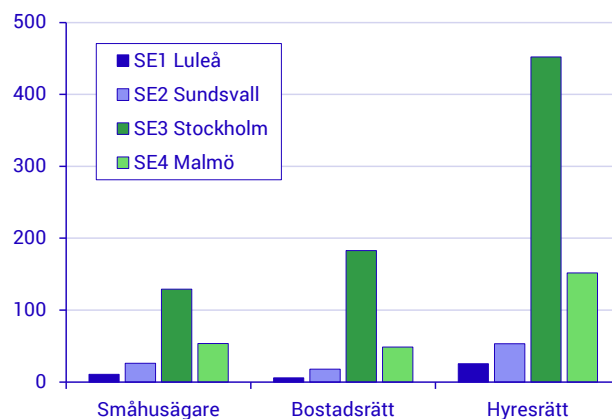
Analysen visar att flest hushåll med relativt låga inkomster bor i hyresrätt i elprisområde 3. Där har 440 000 hushåll en disponibel inkomst under 21 150 kronor i månaden. Därefter följer boende i flerbostadshus med bostadsrätt i elprisområde 3 med 174 000 hushåll och småhusägare i elprisområde 3 med 131 000 hushåll med en inkomst lägre än 60 procent av medianinkomsten för riket. Generellt sett så bor det fler singelhushåll och par utan barn i lägenheter i flerbostadshus jämfört med hushåll som bor i småhus vilket betyder att dessa grupper har en mindre försörjningsbörda än boende i småhus.

"Flest hushåll med relativt låga inkomster bor i hyresrätt i elprisområde 3"

Totalt är det 183 000 hushåll med 220 000 personer som bor i småhus med äganderätt som har relativt sett låga inkomster i elprisområde 3 och elprisområde 4 där elpriserna varit högst. Detta motsvarar 5 procent av individerna och 11 procent av bostadshushållen i småhus med äganderätt i södra och mellersta Sverige.

Hushåll med låga inkomster bor främst i hyresrätt

Antal bostadshushåll med mindre än 60 procent av medianinkomsten 2022 per elprisområde och bostadstyp

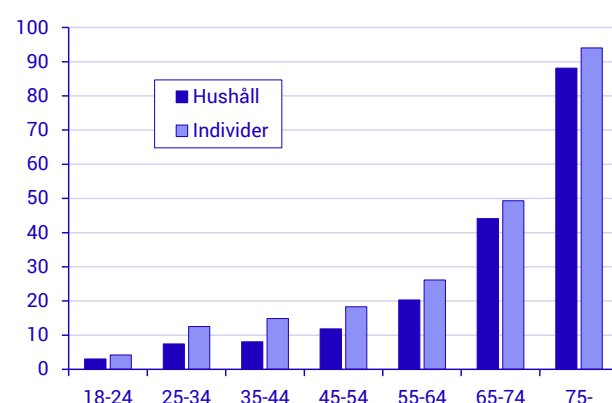
Källa: FASIT (SCB) samt egna beräkningar

Flest äldre med låga inkomster

Av de hushåll som har en lägre inkomst än 60 procent av medianinkomsten och bor i småhus i elprisområde 3 och 4 är en övervägande majoritet av dem äldre. I hälften av hushållen är hushållsföreståndarens ålder 75 år eller mer (förklaring till hushållsföreståndare finns i faktarutan sist i artikeln).

Äldre är överrepresenterade hos småhusägarna med låg inkomst

Antal hushåll och personer i småhus med äganderätt i elprisområde 3 och 4 med en disponibel inkomst under 60 procent av framräknad medianinkomst 2022 efter hushållsföreståndarens ålder

Källa: FASIT (SCB) samt egna beräkningar

Indelning efter boendetyp

I artikeln redovisas uppdelningen av boendeform i de tre vanligaste boendeformerna, småhus med äganderätt, bostadsrättsboende i flerbostadshus samt boende i flerbostadshus med hyresrätt. Boende i ägarlägenheter i flerbostadshus redovisas tillsammans med bostadsrättsboende i flerbostadshus. Boende i specialbostäder med hyresrätt så som studentbostäder samt bostäder för äldre och funktionshindrade redovisas i ihop med boende i vanliga hyresrätter.

Utöver ovanstående finns 187 000 hushåll som bor i småhus med upplåtelseformerna bostadsrätt eller hyresrätt samt 70 000 hushåll i kategorin övriga boendeformer. Av dessa hushåll har 65 000 relativt sett låga inkomster varav 57 000 bor i elprisområde 3 eller 4.

FASIT

FASIT är en mikrosimuleringsmodell som beräknar effekterna av förändringar i skatte-, avgifts- och transfereringssystemen för individer och hushåll. Mer information finns på scb.se. Underlaget i denna artikel baseras på FASIT grundår 2020 version 4, Modellår 2022, STAR-urvalet, helårshushåll. För att erhålla månadsvärden har helårsvärdet dividerats med 12.

Resultaten avseende inkomsterna är inte slutliga uppgifter utan är framskrivningar gjorda i FASIT-modellen med utfallet för år 2020 som bas kombinerat med regelförändringar samt strukturella och ekonomiska prognoser utförda av Konjunkturinstitutet, Försäkringskassan, Ekonomistyrningsverket och Pensionsmyndigheten till och med oktober 2022.

Hushållsföreståndare är i första hand den med den högsta inkomsten i hushållet. Om inkomsterna är lika är det den äldsta personen som anses vara hushållsföreståndare.

Elprisområdena är indelade enligt nedan.

Elprisområde 1

Norrbottnens län samt delar av Västerbottens län.

Elprisområde 2

Jämtlands och Västernorrlands län samt delar av Dalarnas, Gävleborgs och Västerbottens län.

Elprisområde 3

Gotland, Västmanlands län, Uppsala län, Stockholms län, Södermanlands län, Östergötlands län, Örebro län, Värmlands län samt delar av Jönköpings, Hallands, Kalmar, Gävleborgs, Västra Götalands och Dalarnas län.

Elprisområde 4

Skåne, Blekinge, Kronobergs län samt delar av Kalmar, Hallands och Västra Götalands län.

Kontaktperson: Mattias Bågling 010-479 45 27

Fördjupning

E-handeln ökade under pandemin

Andelen av detaljhandeln som sker på internet steg till en högre nivå i början av coronapandemin. Hittills under 2022 har andelen minskat något jämfört med i fjol men är fortfarande klart högre än 2019.

Sedan april 2019 har SCB samlat in uppgifter om e-handel. Underlaget är inte heltäckande men ger ändå en bra bild över e-handels utveckling. Det som presenteras i denna artikel är e-handels andel av den totala omsättningen för de större företagen. Se faktarutan i slutet av artikeln. Data till och med september 2022 har tagits med i analysen. I framtiden kan det bli aktuellt att publicera statistik om e-handel löpande.

Covidrestriktioner gav stor påverkan på handeln

Detaljhandeln som helhet har gått relativt starkt under pandemin. Speciellt vissa delbranscher som bygg- och möbelhandeln där efterfrågan varit hög på grund av att hushållen spenderat mer tid i hemmet. Dessutom har det inte varit möjligt att konsumera exempelvis resor och restaurangbesök i samma utsträckning som normalt vilket inneburit att hushållen haft mer pengar över till annat.

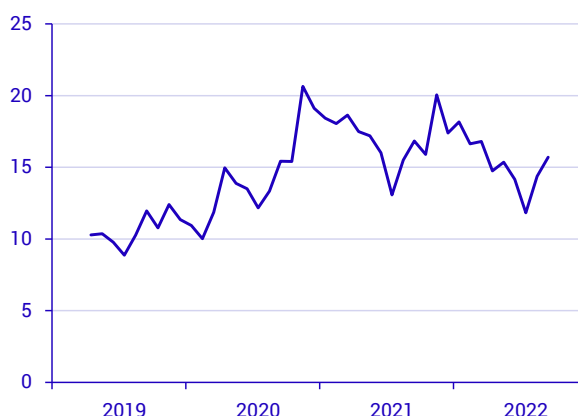
17 %

Andelen e-handel av total detaljhandel 2021

Restriktionerna under pandemin innebar stora förändringar av våra köpmönster. För att hålla nere smittspridningen begränsade butiker, köpcentrum och gallerior antalet kunder som fick vistas i lokalen samtidigt. Vid minsta symtom gällde att du fick stanna hemma. Äldre uppmanades att vara extra försiktiga i sina kontakter med andra. Detta gynnade e-handeln.

E-handeln lyfte rejält 2020

E-handels andel i procent av totala detaljhandeln

Källa: Omsättning inom tjänstesektorn (SCB)

2019 stod e-handeln för knappt 11 procent av försäljningen, under 2020 och 2021 ökade andelen till 14 respektive 17 procent. För 2022 finns ännu

ingen helårssiffra, men att döma av de månader som finns ser andelen ut att minska något jämfört med året innan, men ligger fortfarande över 2019 års nivå.

Liknande säsongsmönster inom dagligvaror och sällanköp

Det finns ett tydligt säsongsmönster när det gäller e-handeln. Säsongsmönstret är liknande både för dagligvaruhandeln och sällanköpsvaruhandeln. E-handelsandelen är som högst under november-mars och förhållandevis låg juni-augusti. Juli är den månad som har lägst andel e-handel alla år, förutom 2020 där nivån steg i början av pandemin.

Under pandemin kan man anta att dessa säsongsmönster har förstärkts då det varit hårdare restriktioner på vintern. De höjda restriktionerna, med begränsningar för butikshandeln, berodde på ökad smittspridning både kring årsskiftet 2020/21 och 2021/22.

Definitioner:

E-handel

E-handel definieras som den handel som sker på internet oberoende av var varan hämtas ut.

Dagligvaruhandel

Med dagligvaruhandel avses här dagligvaruhandel exklusive Systembolaget. Det innebär 47.11 och 47.2 exklusive 47.25 enligt svensk näringsgrensindelning (SNI).

Sällanköpsvaruhandel

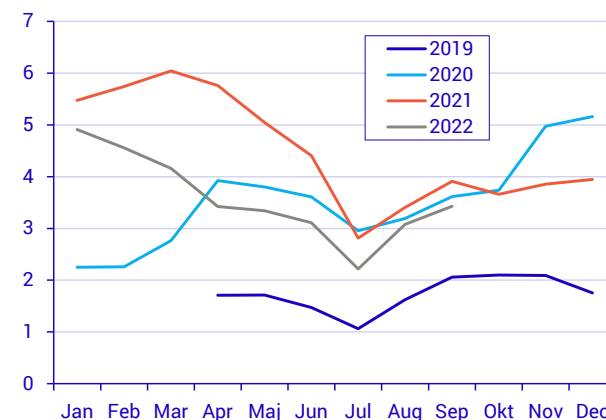
Med sällanköpsvaruhandel avses här SNI 47.19 och 47.4–47.9.

Dagligvaror handlas fortfarande mestadels i butik

I dagligvaruhandeln är andelen e-handel av total försäljning ganska låg. Fram till januari 2020 har andelen som mest varit något över 2 procent. Redan tidigt i pandemin ökade e-handels andel kraftigt för att sedan fortsätta att ligga på en betydligt högre nivå än tidigare. I mars 2021 noterades den högsta andelen med 6 procent, mer än en fördubbling mot innan pandemin.

Kraftigt ökad, men fortfarande låg andel, e-handel inom dagligvaruhandeln

E-handels andel i procent inom dagligvaruhandeln

Källa: Omsättning inom tjänstesektorn (SCB)

I takt med att pandemin klingat av har e-handelsandelen inom dagligvaruhandeln åter minskat något men är fortfarande högre än innan pandemin. Den genomsnittliga e-handelsandelen i dagligvaruhandeln ökade från knappt 2 procent år 2019 till drygt 3 procent 2020. 2021 var andelen drygt 4 procent. Hittills i år har andelen i genomsnitt varit knappt 4 procent. Även om andelen e-handel ökat väsentligt sker alltså fortfarande huvuddelen av försäljningen inom dagligvaruhandeln i butik.

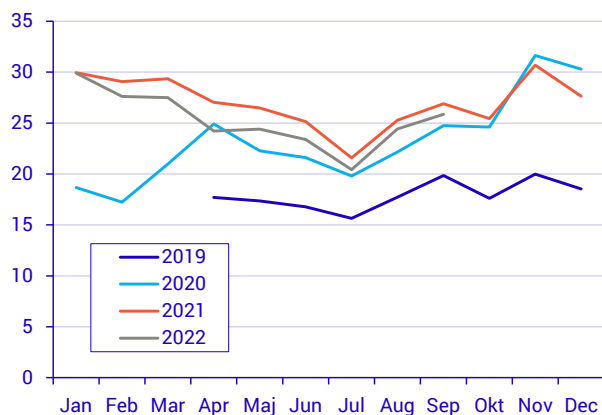
Ökad andel e-handel i sällanköpsvaruhandeln

Andelen e-handel inom sällanköpsvaruhandeln är betydligt högre än inom dagligvaruhandeln. Precis som inom dagligvaruhandeln syns en tydlig pandemieffekt med uppgång för e-handeln under 2020. I februari 2020 var andelen e-handel drygt 17 procent. I mars hade andelen ökat till 21 procent och i april 2020, när pandemin på allvar började påverka samhället, ökade andelen e-handel till nära 25 procent. Sedan dess har andelen legat som lägst på 20 procent.

"Sedan mars 2020 har andelen e-handel inom sällanköpsvaruhandeln legat över 20 procent"

Ökad e-handel inom sällanköpsvaruhandeln

E-handelns andel i procent inom sällanköpsvaruhandeln

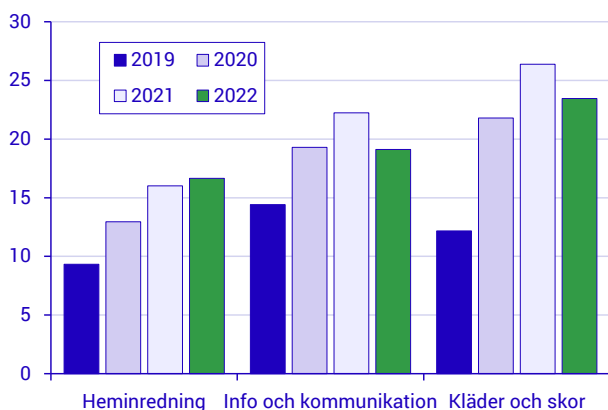

Källa: Omsättning inom tjänstesektorn (SCB)

Tittar man på några av delbranscherna inom sällanköpsvaruhandeln så framträder en liknande bild. Andelen e-handel har ökat inom de flesta delbranscher. För informations- och kommunikationsutrustning steg andelen från 14 procent 2019 till 22 procent 2021. För kläder och skor ökade andelen från 12 till 26 procent under samma period. Andelarna ser ut att sjunka något 2022 inom båda dessa branscher. Inom heminredning ligger dock andelen e-handel 2022 ungefär på samma nivå som 2021, drygt 16 procent.

E-handeln ökade mycket för klädbranschen

E-handelns andel i procent inom branscherna heminredning, information och kommunikation samt kläder och skor. Årsgenomsnittet avser apr–dec 2019, jan–dec 2020 och 2021 samt jan–sep 2022

Källa: Omsättning inom tjänstesektorn (SCB)

För åren 2019 och 2022 kan årsgenomsnittet vara något underskattade på grund av att alla månader inte ingår i beräkningarna.

Stor ökning av e-julhandeln under pandemin

Den största ökningen av e-handel inom sällanköpsvaruhandeln har skett under november och december, som innehåller både black-week och traditionell julhandel. 2019 låg andelen på knappt 19 procent. 2020 ökade andelen i november och december till 31 procent och 2021 var andelen drygt 29 procent. Jämfört med 2019 har alltså ungefär 10 procent av julförsäljningen de senaste två åren flyttat från butik till e-handel. För båda åren 2020 och 2021 var november den månad som hade störst andel e-handel under året.

"Ungefär 10 procent av julförsäljningen inom sällanköpsvaruhandeln flyttade från butik till e-handel åren 2020 och 2021 jämfört med 2019"

Fakta om statistiken

I undersökningen omsättning inom tjänstesektorn svarar företagen inom detaljhandeln månadsvis om sin omsättning. Sedan april 2019 ska alla större företag även uppges hur stor andel av omsättningen som kommer från e-handel. Statistiken i artikeln baseras endast på uppgifterna från dessa företag. Om uppgifterna inte har lämnats, har dessa imputerats.

Statistiken täcker cirka 85 procent av omsättningen inom dagligvaruhandeln (exklusive Systembolaget) och 70 procent av omsättningen inom sällanköpsvaruhandeln.

Observera att delbransch 47.91 Postorder- och internethandel ingår i aggregatet sällanköpsvaruhandel. Delbranschen består av företag som främst har sin försäljning online inom både dagligvaru- och sällanköpsvaruhandel.

Kontaktpersoner: Thorsten Holzer 010-479 58 42 och Johan Nyström 010-479 42 22

Internationell utblick

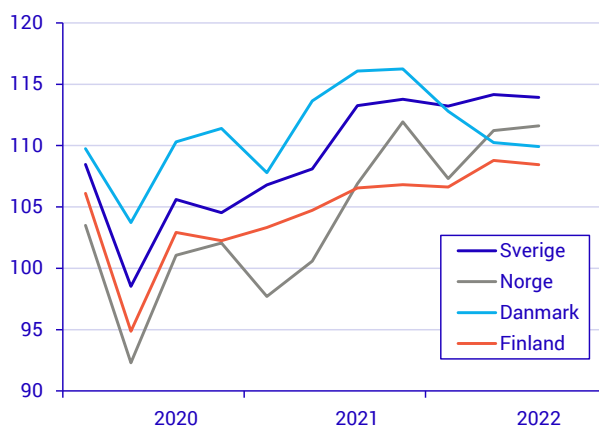
Dämpad konsumtion tredje kvartalet
Hög inflation och stigande räntor minskar hushållens möjligheter att konsumera. Tredje kvartalet minskade konsumtionen något i Sverige, Finland och Danmark medan norsk konsumtion ökade svagt. Det är framförallt varukonsumtionen som minskar.

Till följd av en hög inflationstakt har centralbanker världen över höjt styrräntorna det senaste året. På många håll är prisökningarna fortsatt mycket höga och hushållens köpkraft urholkas samtidigt som stigande räntor innebär att utgifterna ökar ännu mera för belånade hushåll. På sikt leder det till att hushållen drar ner på konsumtionen. Nationalräkenskaperna för tredje kvartalet visar att hushållskonsumtionen minskade något i Sverige, Finland och Danmark. I Norge var det en liten ökning jämfört med kvartalet innan.

I Danmark har hushållskonsumtionen minskat varje kvartal hittills under 2022 och konsumtionen är i princip tillbaka till samma nivå som under första kvartalet 2020. I Finland och Sverige utvecklades konsumtionen svagt även första kvartalet i år. Det handlar dock inte om några större nedgångar i de båda länderna. I Sverige har konsumtionen i stort sett utvecklats sidledes sedan tredje kvartalet i fjol. Med undantag för andra kvartalet i år visar hushållskonsumtionen i Finland en liknande utveckling.

Konsumtionen i Danmark har minskat varje kvartal under 2022

Hushållens konsumtionsutgifter, index 2015=100, säsongrensade värden

Källa: Eurostat

Hushållen lägger mindre pengar på varor

I samtliga fyra länder är det en minskad konsumtion av varor som håller tillbaka hushållskonsumtionen. I Sverige har varukonsumtionen minskat två av tre kvartal medan hushållen i de övriga länderna har dragit ner på konsumtionen av varor samtliga tre kvartal i år. Det var framförallt konsumtionen av delvis varaktiga varor som minskade tredje kvartalet. Särskilt stor var nedgången i Sverige.

Tjänstekonsumtionen fortsatte att öka tredje kvartalet 2022

Hushållskonsumtion, förändring i procent, säsongrensade värden

Land	Icke varakt. varor	Delvis varakt. varor	Varakt. varor	Tjänster	Totalt
Sverige	-0,2	-6,4	-1,4	1,0	-0,2
Danmark	1,1	-2,4	-0,6	0,3	-0,3
Finland	-1,3	-2,1	0,3	0,9	-0,3
Norge	-1,6	-2,9	-2,5	1,4	0,3

Källa: Eurostat

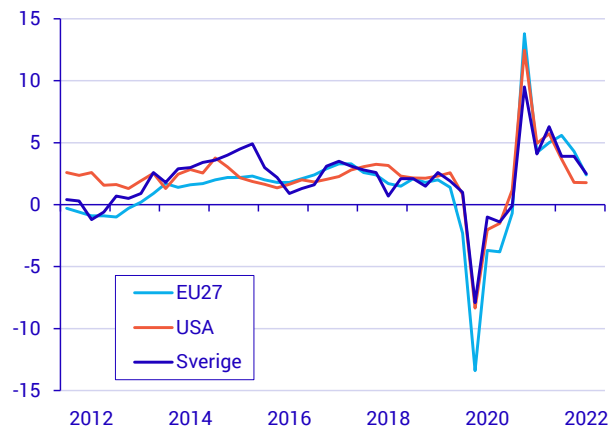
Däremot fortsatte tjänstekonsumtionen att öka i alla de fyra länderna. Konsumtionen av tjänster, som exempelvis fritid och underhållning samt hotell- och restaurangbesök, föll kraftigt under coronapandemin men har sedan början av 2021 visat en uppåtgående trend. I Sverige var nedgången återhämtad redan tredje kvartalet i fjol. I Danmark, Finland och Norge var tjänstekonsumtionen tillbaka på förkrisnivåerna under första halvåret 2022.

Kontaktperson: Jenny Lunneborg 010-479 44 42

Indikatorer för Sverige, EU och USA

Avtagande BNP-tillväxt de senaste kvartalen

BNP-tillväxt i procent jämfört med motsv. kvartal föregående år

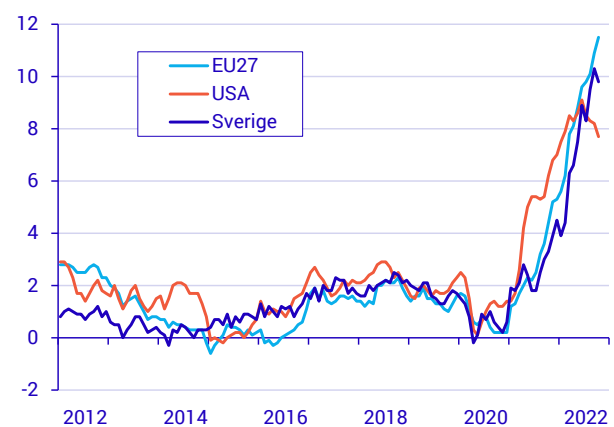

Källa: Eurostat och OECD

- Tredje kvartalet fortsatte BNP att öka jämfört med motsvarande kvartal 2021.
- I USA ökade BNP med 1,8 procent, vilket var samma årstillväxt som kvartalet innan.
- I EU och Sverige fortsatte årstillväxten att mattas men låg i linje med tillväxttalen innan pandemin.

Lägre inflationstakt i USA men klart högre än FED:s inflationsmål

HIKP, årsförändring i procent

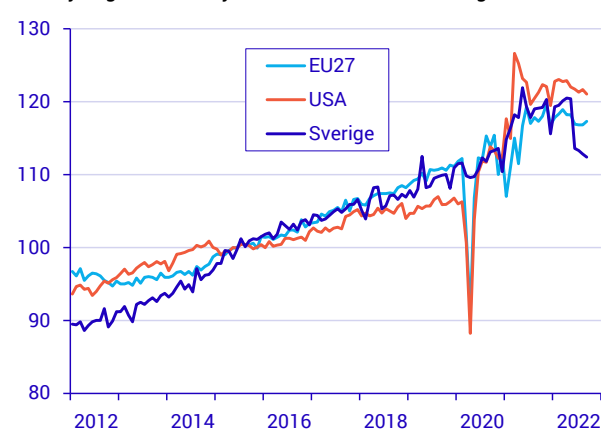

Källa: Eurostat och U.S. Bureau of Labour Statistics

- I USA mattades inflationstakten av för fjärde månaden i följd i oktober.
- I Sverige vände inflationstakten ner något i oktober till följd av lägre elpriser.
- I EU fortsatte däremot priserna att stiga och inflationstakten var i oktober 11,5 procent.

Minskad försäljning inom detaljhandeln

Försäljning inom detaljhandeln 2015=100, säsongrensat

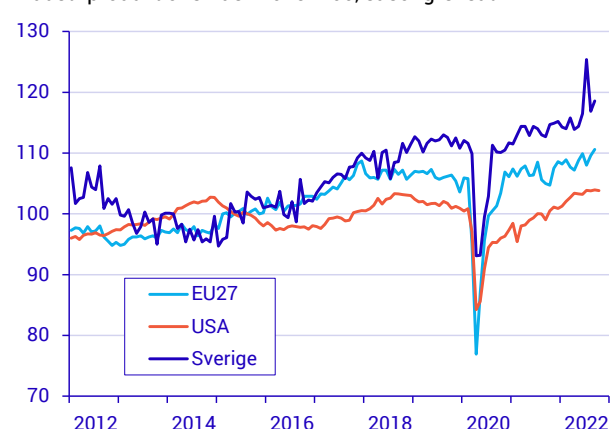

Källa: OECD

- Den svenska detaljhandelsförsäljningen har minskat kraftigt sedan den senaste toppen i april.
- I september var försäljningen tillbaka på nivån i slutet av 2020.
- Även i USA och EU har detaljhandeln utvecklats svagt under 2022 och försäljningen har haft en nedåtgående trend. I september vände den upp något i EU.

Dämpad industriproduktion i USA

Industriproduktionsindex 2015=100, säsongrensat

Källa: OECD

- Den amerikanska industriproduktionen har i det närmaste legat still de senaste månaderna.
- Efter stora svängningar i svensk industri i slutet av sommaren ökade produktionen i september.
- Även i EU ökade produktionen. Det var andra månaden i rad som produktionen steg.

SCB beskriver Sverige

Statistikmyndigheten SCB förser samhället med statistik för beslutsfattande, debatt och forskning. Vi gör det på uppdrag av regeringen, myndigheter, forskare och näringsliv. Vår statistik bidrar till en faktabaserad samhällsdebatt och väl underbyggda beslut.

Bildkällor: Omslag - Mel Poole, Unsplash

Sidan 4 - Dilok Klaisataporn, iStock

Sidan 8 - Geber86, iStock

Sidan 13 - olaser, iStock

Sidan 18 - svetikd, iStock

Sidan 21 - Comfreak, Pixabay

ISSN: 1653-3828 (Online)

URN:NBN:SE:SCB-2022-A28Tl2211_pdf

Ansvarig utgivare: Mattias Björling

Redaktion: Johannes Holmberg (redaktör)

Caroline Ahlstrand

Monica Andersson

Jenny Lunneborg

Kontakta oss via e-post: ekstat@scb.se

Copyright: SCB. Citera gärna, men uppge källa

Denna publikation finns enbart i elektronisk form på www.scb.se